

Bir yaşanmışlığın, tanıklığın kitabı

BAKIŞ

Doğan

HIZLAN

dhizlan@hurriyet.com.tr

ANKARA'daki Pembe Köşk'e iki kez gittim, birincisi **Gülsün Bilgehan**'ın 'Mevhibe' kitabı hakkında konuşmaya, ikincisi de **Metin Toker**'i anma toplantısına. Anılar, tanıklıklar; tarihçiler ve araştırmacılar için önemli kaynaklardır.

Bir pazar günü Pembe Köşk'ün bahçesinde seçkin bir topluluğa kitabı anlatmıştım, **Metin Toker** sağdı.

Yeni yayımlanan bir kitap, yalnız **İsmet İnönü**'yü değil Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihini öğrenmek için de önemli bir kaynak.

'Özden Toker - Mehmet Ö. Alkan Cumhuriyet'le Özdeş Bir Yaşam: Özden Toker İsmet İnönü'nün Kızı Anlatıyor'

Özden Toker, Pembe Köşk ziyaretçilerine, öğrencilerden araştırmacılara kadar her zaman yardımcı olmuş, yol göstermiş, bilgi vermiştir.

İlk yazı **Mehmet Ö. Alkan**'ın Sunuş'u.

Kitap için bakın ne diyor: "Her kitabın bir hikâyesi var. Bu kitabın hikâyesi de 2017 yılında başladı. **İsmet Paşa**'nın kızı ve **Metin Toker** gibi muhalif bir gazetecinin eşi olarak yaşadıkları ve günümüzde yaşananlarla benzerlikleri şaşırtıcıdır. Kendisinin de bu kitapta anlattığı gibi **Özden** ismi, **Gazi Paşa** ile **İsmet Paşa**'nın birlikte koydukları Türkiye'deki ilk **Özden** isimdir. Eskiler, 'isimiy-le müsemma' derler. Bizim bu kitaptaki söyleşilerimiz de **Özden Hanım**'ın ismiyle müsemma, özünden gelen ve bütün içtenliği ile anlattıklarından oluşuyor."

Özden Toker'in yazısı, 'Anılarıma Önsöz':

"İnönü Vakfı'nı kuralı 40 sene oldu. Ondan evvelki hayatımı, 50 senenin hikâyesini doğduğum, büyüdüğüm evin, Pembe Köşk'ün içinde, onlarca binlerce defa anlattım durdum.

Hikâyem uzun... Cumhuriyet'le yaşıt... Hep tekrarladığım gibi Cumhuriyet'in ilk on yılında doğan bir çocuğun serüveni...

Atatürk ile anılarım... İkinci Cumhurbaşkanı'nın kızıyım. İkinci Dünya Savaşı, çok partili döneme geçiş... 1950 ve sonrası.

Benim marifetim, bütün bu sıraladıklarımın hem içinde hem de dışında olarak tanıklık etmiş olmam.

Seneler ilerledikçe benim çocuksu anılarım '**Geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer**' misali daha çok ilgi çekmeye başladı. Sonuçta '**Bunları yazsana**' diyenler gün geçtikçe arttı.

Babamın muhalefette olduğu yıllarda buradan, evimizden daha çok bahsedilmeye başlayınca **Metin**'in aklına öyle bir tabir geldi. Bu aslında **Metin**'in Akis dergisi üslubuydu. **Metin** olaylara, insanlara özel isimler koyardı. Bu eve de Pembe Köşk adını verdi."

Bölüm başlıkları şöyle:

İşgal İstanbul'unda

Hayat

Mevhibe Hanım'ın Anıları
Mevhibe ile İsmet'in Tanışması ve Evlenmesi

İsmet İnönü'nün Çello Merakı
Başbakanlıktan Ayrılınca Çello Dersi Alıyor.

Birbirlerine Nasıl Hitap Ederlerdi?

İsmet Paşa: "**İki gözüm ruhum.**"
Mevhibe Hanım: "**Sen bana Allah'ın bir lütfusun.**"

(Babalarının yanında ne zaman sigara içmeye başlamışlar? Damat **Metin Toker** içmeye başlayınca.

Heybeliada'da **Mevhibe Hanım**'ı boğulmaktan nasıl

kurtardılar?)

Cumhuriyet Ankara'sı

Pembe Köşk'te

İlk Cumhuriyet

Balosu

Cumhuriyet'in Onuncu Yıl dönümü

Latife Hanım - Mevhibe Hanım ilişkisi

Atatürk - İnönü Özel ilişkileri

Özden İnönü'nün anılarında

Pembe Köşk'ün ilk izlenimleri

Latife Hanım Ziyaretleri

(Özden Toker'e göre o zaman büyüklerle siyasal çatışmalar konusunda bir şey sorulmazdı.)

Milli Şef Dönemi

Darğınlık Döneminde **Atatürk - İnönü** Haberleşmesi

İlk Kadın Korsan Mitingi

Çankaya Köşkünde İkinci

Dünya Savaşı ve **Chopin**

Tarihi Bir Fotoğraf:

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü,

ABD Başkanı Franklin Roosevelt,

İngiltere Başbakanı Winston Churchill,

Süreyya Anderiman, Numan Menemencioğlu

ve Cevat Açıkalın ile Kahire Konferansı'nda (07.12.1943)

Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş

İsmet Paşa'nın Günlük Ha-

yatı

Köy Enstitüleri

İsmet Paşa'nın Bir Günü Nasıl Geçerdi?

DP Döneminde Pembe Köşk

Bir Gazeteciyle Evli Olmak
Gülsün'ün Doğumu

Askeri Müdahaleler

(1960)

Aktif Siyaset Sonrası
(1970'ler)

CHP Kurultayı, İsmet Paşa'nın CHP'den ve Milletvekiliğinden İstifası ve Senatörlüğü

İsmet Paşa İlk Kez CHP'ye

Oy Vermiyor

Veda

İsmet Paşa'nın Sağlığı Bozuluyor

Veda - Vefat

Bir Gazetecinin Vedası

Anıları Yaşamak

İnönü Vakfı Kuruluyor

İsmet Paşa'nın Günlükleri

Yayına Hazırlanıyor.

Yakın tarihimizle ilgili her anı, bugüne ışık tutar. Özden Toker'in anıları bir ailenin yaşamını da bize sunuyor.

(Yapı Kredi Yayınları)